

BRUNKALA ROMÁN

1782–1821

Állatorvos, bölcész, jogász, sebézmester, a Pesti Egyetem Orvosi Kara állatgyógyászati tanszéke és állatgyógyintézete tanársegéde, Tolnay Sándor utóda 1810–1821 között. A tanszék nyilvános rendes tanára 1821-ben.

Brunkala Román 1782-ben született Oravkán (Árva vármegye). Középfokú tanulmányai és a bölcsészeti tanfolyam elvégzése után a jogtudományi karon folytatta tanulmányait; ezeknek befejeztével kétéves sebézmesteri tanfolyamot végzett. Állatorvosi tanulmányait Pesten (1804) és Bécsben végezte kitűnő eredménnyel. Hazájába visszatérve a keszthelyi Georgikonra hívták meg, ahol három éven át tanította az állatorvostant. 1810-ben Pestre került, Tolnay Sándor ugyanis előrehaladott kora miatt nem tudta már kellően ellátni az egyre fokozódó igényeket támasztó állatgyógyászati tanszék teendőit, s ezért az egyetem orvosi kara egy tanársegéd kinevezését szorgalmazta.

Ezt az állást Brunkala Román nyerte el; ettől fogva ő adta elő az állatorvostani tárgyakat, és pedig nemcsak latinul, hanem a magyar és német nyelvű sebészhallgatóknak anyanyelvükön is. E három nyelven kívül Brunkala a szláv nyelveket is ismerte. Ezért számos külföldi meghívást kapott, amelyeket azonban nem fogadott el.

53

1817 elején, hatévi szorgalmas működés után, előterjesztést tett az orvosi

karhoz, hogy immár nevezzék ki rendes tanárrá. Mind a kar, mind az egyetemi magisztrátus pártolólág terjesztette fel a jogosnak ítélt kérelmet, a király azonban elutasította azt, úgyhogy Brunkalának évi 300 forint tanársegédi fizetésért továbbra is vállalnia kellett az összes teendőt Tolnay Sándor mellett. 1818. április 25-én, 71 éves korában meghalt Tolnay Sándor, a tanintézet felejtetetlen, nagyérdemű igazgatója, egyetemi rendes tanár. Ekkor Brunkalát a megüresedett tanszék önálló vezetésével bízták meg, de nem nevezték ki.

Mostoha viszonyok között vette át az állatgyógyászati tanszék és az állatgyógyintézet vezetését. Nem rajta múlt, hogy intézményünk nem indulhatott el a fejlődés útján; ennek magyarázata az a szellem, amely a bécsi körök részéről minden magyar ügy iránt megmutatkozott.

Nemsokára kérvényt nyújtott be a megüresedett tanszékre való kineveztetése iránt. Évekig tartott, amíg végre I. Ferenc 1821. március 17-én kinevezte Brunkala sebész mestert a Pesti Egyetem állatgyógyászati tanszékére.

Fáradozásainak jól megérdemelt gyümölcsét azonban nem sokáig élvezhette, mert 1821. augusztus 12-én, férfikora delén elhunyt.

Irodalom

- Kotlán Sándor: *A magyar állatorvosképzés története 1787–1937. A M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Állatorvosi Osztálya alapításának 150-ik évfordulója alkalmából.* Pátria, Budapest, 1941. 210 p.
- 200 éves a magyar állatorvosi felsőoktatás 1787–1987.* Szerk.: Holló Ferenc. Mezőgazdasági Könyvkiadó, Budapest, 1987. 464 p.
- Győry Tibor: Brunkala Román az Állatorvosi Főiskola egy elfelejtett tanára (1782–1821). *Állatorvosi Lapok*, 1934. 57. 23. 338–339.